

Türkiye'deki Suriyeli Üniversite Öğrencileri ile İlgili Bir Durum Tespiti: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Örneği

A Situation Evaluation on the Syrian University Students in Turkey: The Case of the Osmaniye Korkut Ata University

Dr. Öğr. Üyesi Muazzez HARUNOĞULLARI¹, Dr. Öğr. Üyesi Seval SÜZÜLMÜŞ²,

Dr. Öğr. Üyesi Yadigar POLAT³

Öz

2011 yılının Mart ayında Suriye'de başlayan iç savaş ile birlikte milyonlarca Suriyeli Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır. Zorunlu göç sürecine katılan Suriyeli gençler, yarım kalan eğitimlerini ülkemizde sürdürmektedirler. Günümüzde Türkiye üniversitelerinde eğitim gören Suriyeli öğrenci sayısı 20 bini geçmiştir. Bu çalışmanın amacı Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nde (OKÜ) 2017-2018 eğitim - öğretim yılında öğrenim gören Suriye uyruklu öğrencilerin aldıkları eğitime, sosyal ve kültürel ilişkilerine, ekonomik durumlarına ve geleceğe yönelik planlarına ilişkin görüşlerini belirlemek ve göç sürecinde yaşadıklarını değerlendirmektir. Bu amaçla likert tipi bir anket ölçeği geliştirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin göç sürecini derinlemesine irdelemek için de görüşme formu geliştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, OKÜ'de öğrenim gören Suriyeli öğrenciler oluşturmaktadır. OKÜ'de kayıtlı toplam 196 Suriyeli öğrenciden 105'i araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Anket, gönüllük esası dikkate alındığı için 90 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen bulguları karşılaştırmak amacıyla anket çalışmasına ek olarak 15 öğrenciyle derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Anketten elde edilen nicel veriler SPSS programı aracılığı ile işlenmiş, görüşme formları da dikkate alınarak veri analizi yapılmıştır. Araştırma sonucu Suriyeli öğrencilerin; Türkçeyi öğrenmede zorluk yaşadıkları, psikolojilerinin savaştan derinden etkilendiği, bir kısmının maddi sıkıntı içinde olduğu, bir kısmının okul saatleri dışında part-time işlerde çalıştığı, çoğunun savaş bittikten sonra ülkelerine dönmek istediği belirlenmiştir. Eğitim sürecinde dil ile ilgili yaşanan problemlerin çözümü için yerel öğrenci gruplarıyla Suriyeli öğrenci grupları arasında sosyal-kültürel faaliyetler artırılmalıdır. Suriyeli öğrencilerin eğitim süreci iyileştirilmeli ve geliştirilmeli, Türkiye toplumuna adapte olmalarını hızlandıracak sosyal uyum projeleri geliştirilmeli bu projelere yerel yönetim, üniversite ve STK'lar tarafından destek verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli öğrenci, sığınmacılar, mülteciler, Osmaniye, göç, Suriyeli göçmenler

Makale Türü: Araştırma

Abstract

In March of 2011, with the civil war in Syria, millions of Syrians have been forced to emigrate to Turkey. Syrian youth, participating in the forced migration process, continue their education in Turkey. Today, the number of Syrian students studying in universities in Turkey has exceeded 20 thousand. The aim of this study is to determine the views of the Syrian students studying at Osmaniye Korkut Ata University (OKU) in 2017-2018 academic year about their education, social and cultural relations, economic conditions and future plans and to evaluate their experiences in the migration process. For this purpose, a likert-type questionnaire scale was developed. In addition, an interview form was developed in order to examine students' migration process in depth. The population of the study consists of Syrian students studying at OKU. 105 out of 196 Syrian students enrolled in OKU were included in the study. The

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, muazzez@kilis.edu.tr.

²Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye MYO, sevalsuzulmus@osmaniye.edu.tr.

³Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, yadigarpolat@kilis.edu.tr.

Atf için (to cite): Harunoğulları, M. Süzölmüş, S. Polat, Y. (2019). Türkiye'deki Suriyeli Üniversite Öğrencileri İle İlgili Bir Durum Tespiti: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), 816-837.

questionnaire was applied to 90 students because of voluntariness. In addition to the questionnaire, in-depth interviews were conducted with 15 students in order to compare the findings. Quantitative data obtained from the questionnaire were processed through SPSS program and data analysis was performed by taking into account the interview forms. As a result of the research, Syrian students; It was determined that they had difficulty in learning Turkish, their psychologies were deeply affected by the war, some were in financial distress, some were working part-time outside of school hours, most of them wanted to return to their country after the war. Social-cultural activities should be increased between the local student groups and the Syrian student groups in order to solve the problems related to language in the education process. Syrian students of the educational process should be improved, social cohesion projects should be developed to accelerate to adapt to the Turkey society, these projects should be supported by local governments and NPOs and universities.

Keywords: Syrian students, asylum seekers, refugees, Osmaniye, migration, Syrian migrants

Paper Type: Research

Giriş

Evrensel bir olgu olan göç, insanların sosyo-ekonomik, siyasal, kültürel sebeplerden ötürü yaşadıkları yerlerden başka yerlere yaptıkları harekettir. İnsanlık tarihi kadar eski olan göç olgusu, insanoğlu var olduğu sürece devam edecek ve tüm dünyada görülen/tüm dünyayı etkileyen bir durumdur (Koçak, 2012: 164). Göçler sosyo-ekonomik sebeplerle olabileceği gibi aynı zamanda sosyo-politik nedenlerden dolayı da gerçekleşebilmektedir. Göç hareketleri ülke içi veya uluslararası sınırları aşarak herhangi bir nedenle gerçekleşen bir nüfus hareketidir.

Göç olgusu, çevresel, toplumsal, ekonomik ve siyasal farklılaşma süreçlerinin sebebi ve sonucu olarak meydana gelen bir süreçtir (Harunoğulları, 2016: 373). Bu süreçte göçün kaynak ve varış yeri, göçmenler ve göçün neden olduğu tüm değişimler kendine özgü bir yapı içinde ortaya çıkmaktadır. Göç, toplumları sosyal, siyasal, kültürel ve iktisadi açıdan doğrudan etkilemekte (Tuzcu ve Bademli, 2014: 56) ve toplumları değişime zorlamaktadır. İnsanoğlu, tarihi boyunca çeşitli sebeplerden dolayı zaman ve mekânda ülkeler ve bölgeler arasında kitleler halinde yer değiştirmiştir. Bu yer değiştirmelerin sebepleri, çoğunlukla ekonomik nedenler olduğu gibi aynı zamanda insanların yaşadıkları bölgelerde meydana gelen doğal ve beşeri afetler de buna sebep olmaktadır. İnsanlar kimi zaman savaş, doğal afetler, sürgün gibi nedenlerden dolayı zorunlu olarak, kimi zamanda daha iyi yaşam koşulları için eğitim ve iş nedeniyle gönüllü olarak göç etmişlerdir. Küresel yenedünya düzeninde göç olgusu ve etkileri daha önemli hale gelmiştir. Özellikle 1980'li yıllardan sonra küreselleşmenin hız kazanması bununla birlikte ulaşım ve iletişim teknolojilerinde yaşanan büyük gelişmeler, finansın, ticaretin, uluslararası arenada daha hızlı bir biçimde dolaşımının gerçekleşmesi ülkelerarası insan, mal, sermaye ve hizmet akışlarını da hızlandırmış ve bu akışları arttırmıştır.

Zoraki (forced) ve yönlendirilen (impelled) göçler, sosyal durumun yarattığı baskıdan kaynaklanmakta, potansiyel göçmenler göç edip etmeme tercihini ellerinde bulundurmaktadır. Eğer potansiyel göçmenler göç kararı üzerinde inisiyatifte bulunamıyorsa bu durumda zoraki göç ortaya çıkmaktadır. Eğer toplumlar zorlama sonucu ellerindeki karar mekanizmasını kullanma şansına sahip değillerse bu durumda zoraki göç şartları doğmaktadır (Çağlayan, 2006: 76). Savaş, iç karışıklık, etnik ve mezhepsel çatışmalar, siyasi baskı, yoksulluk, doğal afet gibi nedenler insanları zorunlu göçe mecbur kılar (Tuzcu ve Bademli, 2014: 57; Harunoğulları, 2016: 376). Dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan iç karışıklıklar, siyasi istikrarsızlar, savaşlar nedeniyle yaşanan zorunlu göçler sonucu mülteci/sığınmacı olarak isimlendirilen bir göçmen grubu ortaya çıkmıştır. Bu grup ülkesinde alıştığı ve güvenli bir yaşam sürdürdüğü topraklarından bir anda hiç bilmediği dili, ırkı, kültürü, yaşantısı farklı olan bambaşka bir ülkede akrabalarından, komşularından koparak başka insanların yanında yeni bir yaşam ortamı inşa etmeye çalışır.

15 Mart 2011'de Suriye'nin Deraa kırsalında başlayan halk hareketleri rejim tarafından sert müdahalelerle bastırılmaya çalışılmış ancak ortaya çıkan çatışma ve kaos ülke geneline

yayılmış ve akabinde yıllarca sürecek bir iç savaş başlamıştır. Bununla birlikte dış ülkelerin ve çeşitli illegal grupların dahil olduğu iç savaşta çok sayıda ölüm ve yıkım yaşanmıştır. Ülkedeki iç savaştan, çatışmadan kaçan milyonlarca Suriyeli, yaşama hakkı ve özgürlüğünü korumak için başta Türkiye olmak üzere bölge ülkelerine ve Avrupa'ya göç etmiştir. Suriye'den en fazla göç, açık kapı politikası uygulaması nedeniyle ülkemize olmuştur. Türkiye, tarihindeki en büyük göç dalgasını Suriye iç savaşı sonucu yaşamıştır. Bölgesel ve küresel ölçekte büyük etkileri olan bu savaş sonucu Suriye'den Türkiye'ye milyonlarca insan göç etmiştir. Şu anda 3.622.366 kişi (www.goc.gov.tr; E.T. 09.01.2019) ile Suriyeli nüfusun dünyada en çok bulunduğu ülke Türkiye'dir. Suriye halkının Türkiye'yi tercih etmelerinin en önemli nedenleri; Suriye ile olan tarihi ve kültürel bağlar, coğrafik yakınlık, ulaşım kolaylığı ile Türk devletinin ve halkının her zaman mazlum milletlere sahip çıkmasıdır. Göçler kaynak ülkeler ile transit veya hedef ülkelerde sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik gibi pek çok alanda etki meydana getirmektedir. Göç, meydana getirdiği etkiler açısından çok boyutlu ve çok yönlü olarak değerlendirilmesi gereken bir olgudur. Bu boyutlardan biri de yükseköğrenim ile ilgilidir. Bu çalışmada Türkiye'deki Yüksek Öğrenimdeki yabancı öğrenci sayıları verilmekle birlikte Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinde öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin göç süreçleri, yaşadıkları yerlerde ve Yüksek Öğrenimde karşılaştıkları sorunlara yer verilmiştir.

1. Türkiye'de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrenciler

Ülkelerin kalkınma seviyelerini arttırmada en temel dinamikler ekonomi ve eğitim olarak görülmektedir. Kalkınmanın gerçekleşebilmesi için ekonomik büyümeyle birlikte çeşitli alanlarda yapısal ve düşünsel değişimlerin de olması gerekir. Günümüz dünyasında ekonomik kalkınmanın en önemli unsuru yetişmiş ve nitelikli işgücüdür. Ülkelerin eğitim seviyeleri onların gelişmişlik seviyelerinin de bir göstergesidir. Küresel dünya sisteminde her alanda çok hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. Bu hızlı değişim ve dönüşüm süreci eğitim alanında da kendini fazlasıyla hissettirmektedir. Dünyada yaşanan küresel işbirlikleri, ortak Pazar ve ticaret anlayışı eğitim alanında da kendini göstermektedir. Tüm ülkeler arasında yabancı uyruklu öğrenci dolaşımı küresel eğitim pazarında önemli bir rol oynamaktadır. Avrupa, Asya ve Afrika'nın düğüm noktasında merkezi bir mevkiye bulunan Türkiye, pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış zengin bir kültürel yapıya sahiptir. Batı ve Doğu arasında geçiş bölgesinde bulunan Türkiye, yükseköğrenim kurumları ile yabancı uyruklu öğrenciler için bir çekim alanıdır. Coğrafi konumu nedeniyle farklı medeniyetlere ve kültürlere ev sahipliği yapan Türkiye'ye, bölge ülkelerinden eğitim amacıyla gelen öğrenci sayıları her geçen gün artmaktadır.

Türkiye'de üniversitelerdeki uluslararası öğrenci sayısı 2000 yılında 15.803 iken 2013'te 48.183'e yükselmiştir. Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayısı 2008 yılı sonrasında YÖK'ün başlattığı mevzuat ve uygulama ile ilgili çalışmalar sonrasında artmaya başlamıştır. YÖK tarafından 2016 yılında yapılan Türkiye Yükseköğretim Sistemi ile ilgili çalışmaya göre, 2014-2015 eğitim öğretim yılı itibarı ile Türkiye üniversitelerinde bulunan uluslararası öğrenci sayısı 72.178'dir (ÜAK, 2016: 13). Bu rakam 23 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 114.798'e ulaşmıştır. Bu öğrencilerin 75.053'ü erkek, 39.745'i ise kadındır. 2018 yılı verileri değerlendirildiğinde Türkiye'yi en fazla tercih eden ülkelerin Suriye, Azerbaycan ve Türkmenistan, en az ise KKTC, Arnavutluk ve Moğolistan olduğu görülmektedir (Tablo 1). Bu ülkeler içinde Suriye'nin birinci sırada olmasının en büyük nedeni Suriye'de 2011 yılından bu yana yaşanan iç savaş ve buna bağlı olarak Türkiye'ye olan Suriyeli göçüdür.

Suriye'de 2011 yılının Mart ayında başlayan yönetim karşıtı gösteriler ve akabinde yaşanan iç karışıklık ve savaş Türkiye'yi tarihinin en büyük göç hareketlerinden biriyle karşı karşıya getirmiştir. Suriye'de yaşanan iç savaştan çocuk ve gençlerin eğitim süreçleri büyük oranda etkilenmiştir. Suriye'deki çatışmalar nedeniyle okullar kapanmış ayrıca yükseköğrenim çağındaki pek çok gencin eğitim hayatı yarım kalmıştır. Türkiye'ye yaşanan yoğun göçler sonucu eğitimi yarım kalan Suriyeli gençlerin yükseköğrenimlerini tamamlamak için Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından önemli kararlar alınmıştır.

Tablo 1. Türkiye’de 2017- 2018 eğitim öğretim yılında öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenci sayıları

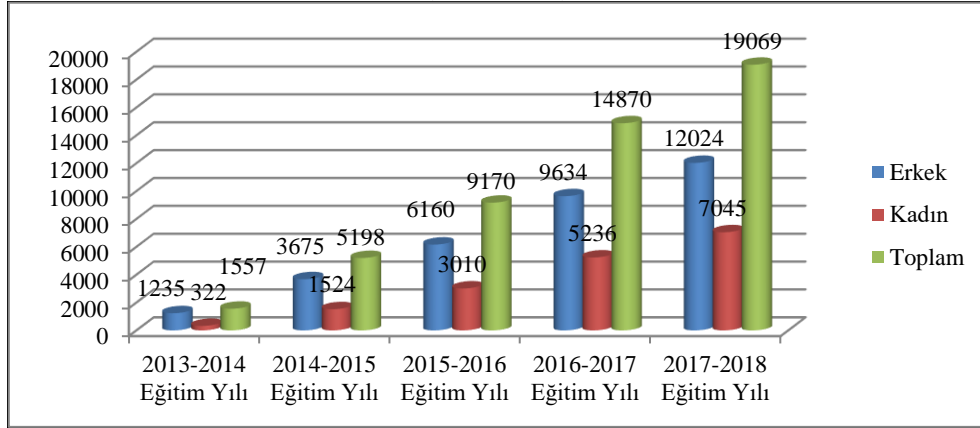
Sıra	Ülke	Öğrenci sayısı		Toplam
		Erkek	Kadın	
1	Suriye	12.024	7.045	19.069
2	Azerbaycan	11.747	3.806	15.553
3	Türkmenistan	7.013	3.997	11.010
4	İran	3.533	2.633	6.166
5	Afganistan	4.479	814	5.293
6	Irak	3.626	1.038	4.664
7	Somali	1.559	598	2.157
8	Yunanistan	1.060	1.091	2.151
9	Bulgaristan	1.012	1.116	2.128
10	Çin	1.054	911	1.965
11	Kazakistan	964	937	1.901
12	Kırgızistan	1.018	759	1.777
13	Pakistan	1.370	369	1.739
14	Filistin	1.343	314	1.657
15	Kosova	688	577	1.265
16	Rusya	680	535	1.215
17	Nijerya	934	241	1.175
18	KKTC	394	549	943
19	Arnavutluk	442	484	926
20	Moğolistan	355	351	706

Kaynak: YÖK Yükseköğretim İstatistiklerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

YÖK, Suriyelilerin yükseköğrenim ile ilgili taleplerini karşılamak için 2012 yılının Eylül ayından itibaren aldığı kararları uygulamaya başlamıştır. YÖK, Suriye sınırında bulunan illerdeki yedi üniversiteye Suriyeli gençlerin özel öğrenci olarak eğitim alabilecekleri ile ilgili yazı göndermiştir (Seydi, 2014: 285). Türkiye’ye gelen Suriyeli gençlerin üniversitelerde eğitim görmeleri için öğretim dili Türkçe veya yabancı dille daha esnek program açabilmeleri için bir dizi mevzuat değişikliği yapılmış, ayrıca resmi belge teminiyle ilgili yaşadıkları sorunlara yönelik kolaylaştırıcı tedbirler alınmıştır. 4 Eylül 2013 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla yükseköğretim kurumlarına yerleştirilen Suriyeli vatandaşlardan birinci öğretim ve açık öğretim programlarında program sürelerince ve yeni kayıt yaptıranların öğrenim ücreti ödemeyecekleri açıklanmıştır (Seydi, 2014: 288).

2013 yılından itibaren Türkiye’de öğrenim gören Suriyeli sayısında belirgin bir artış yaşanmıştır. 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Türkiye üniversitelerinde öğrenim gören Suriyeli sayısı 1.557’dir. 2017-2018 akademik yılı itibarıyla Türkiye’deki üniversitelerde öğrenim gören Suriyeli sayısı 19.069’a yükselmiştir. Bunların 7.045’i kadın, 12.024’ü ise erkek öğrencidir (Şekil 1). Suriyeli öğrencilerin 16.402’si devlet üniversitelerinde, 2.667’si ise vakıf üniversitelerinde öğrenim görmektedirler.

Şekil 1. Türkiye’de öğrenim gören Suriye uyruklu öğrenci sayılarında meydana gelen artış (2013-2018).

Kaynak: YÖK Yükseköğretim İstatistiklerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Suriyeli öğrencilerin en fazla bulunduğu üniversiteler; İstanbul, Gaziantep, Mersin, Kahramanmaraş, Karabük, Adana, Malatya, Siirt, Konya, Mardin, Eskişehir, Sakarya, Samsun, Kayseri, Kilis, Uşak ve Osmaniye illerindeki üniversitelerdir (Tablo 2). Osmaniye Korkut Ata Üniversitesindeki Suriyeli öğrenci sayıları incelendiğinde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında üniversiteye kayıtlı Suriye uyruklu öğrenci bulunmazken, sonraki dönemde sayı artmaya başlamıştır. Bu sayı 2014-2015 eğitim- öğretim yılında 63’e, 2015-2016’da 99’a, 2016-2017’de 125’e, 2017-2018 eğitim- öğretim yılında ise 196’ya ulaşmıştır.

Tablo 2. Türkiye’deki üniversitelerde eğitim gören Suriyeli öğrenci sayılarının en fazla olduğu ilk 19 il

İl	Suriyeli Öğrenci Sayısı			Devlet / Vakıf
	Erkek	Kadın	Toplam	
İstanbul	2.799	1.527	4.326	Devlet/ Vakıf
Gaziantep	1.172	876	2.048	Devlet/ Vakıf
Mersin	507	638	1.145	Devlet / Vakıf
Kahramanmaraş	637	466	1.103	Devlet
Şanlıurfa	475	627	1.102	Devlet
Karabük	932	932	932	Devlet
Adana	349	224	573	Devlet
Malatya	309	245	554	Devlet
Siirt	392	146	538	Devlet
Konya	316	194	510	Devlet / Vakıf
Ankara	347	154	501	Devlet / Vakıf
Mardin	289	197	486	Devlet
Eskişehir	273	117	390	Devlet
Sakarya	275	73	348	Devlet
Samsun	243	85	328	Devlet
Kayseri	183	66	242	Devlet / Vakıf
Kilis	104	135	239	Devlet
Uşak	162	62	224	Devlet
Osmaniye	111	85	196	Devlet

Kaynak: YÖK’ün 23 Aralık 2018 tarihi itibari ile üniversitelerdeki Suriye uyruklu öğrenci sayıları ve illere dağılımını gösteren istatistiklerinden derlenerek hazırlanmıştır.

2. Araştırmanın Amacı ve Metodolojisi

Bu çalışmanın amacı Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi’nde 2017-2018 eğitim öğretim yılında öğrenim gören Suriye uyruklu öğrencilerin aldıkları eğitime, sosyal ve kültürel ilişkilerine, ekonomik durumlarına ve geleceğe yönelik planlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden pozitivist bir yaklaşım olan survey tekniğinden faydalanılmıştır. Bu amaçla likert tipi bir anket ölçeği geliştirilmiştir. Örneklem grubu olarak belirlenen 90 öğrenciyle anket,

15 öğrenciyle de derinlemesine görüşme yapılmıştır. 90 öğrenciyle yapılan anket sonucu elde edilen nicel verilere ait sayısal değerler ve bunların % frekansları belirlenmiştir. Bu hesaplamalar için SPSS paket programı kullanılmıştır. Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme formları ile yazılı metin şeklinde veriler alınarak cevaplar çözümlenmiş, elde edilen nitel verilerin önemli kısımları alınarak veri analizi yapılmıştır.

3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2017-2018 Öğretim Yılında Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nde eğitim gören Suriyelilerden örneklem grubu olarak belirlenen 90 öğrenci ile anket, 15 öğrenci ile de derinlemesine görüşme yapılmıştır. Toplam 105 öğrenciyle görüşülmüştür. Suriyeli öğrencilere ilişkin bilgiler gruplandırılarak analize tabi tutulmuştur.

4. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin elde edilmesinde araştırmacılar tarafından geliştirilen likert tipi beşli derecelendirilmiş ölçek kullanılmıştır. Ölçekte yer alan maddeler için “tamamen katılıyorum (1)”, “katılıyorum (2)”, “kararsızım (3)”, “katılmıyorum (4)” ve “hiç katılmıyorum (5)” dereceleri kullanılmıştır. Likert tipi anket yanında 15 öğrenci ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme formu düzenlenerek Suriye’deki savaşın etkileri, göç nedeni, göç süreci içinde yaşadıkları sorunlar, komşularla iletişim ve geleceğe dair düşüncelerini içeren açık uçlu sorulara cevap alınmaya çalışılmış elde edilen cevaplar değerlendirilmiştir.

5. Bulgular

5.1. Nicel ve Nitel Verilerin Analizi

5.1.1. Demografik Verilerin Analizi

Anketimize 54 kadın ve 36 erkek öğrenci katılmıştır. OKÜ’de eğitim gören Suriyeli kadın öğrenciler toplam Suriyeli öğrencilerin % 60’lık kısmını oluşturmaktadır. Bu da bize Suriyeli kadınların eğitime önem verdiklerini göstermektedir. OKÜ’de eğitim gören Suriyeli öğrencilerin yaş gruplarına baktığımızda, yaşları çoğunlukla 17 ile 26 yaş aralığındadır. Öğrencilerin % 61,1’i 17-21 yaş grubunda, % 32,2’si 22-26 yaş grubunda, % 5,6’sı 27-31 yaş grubunda ve % 1,1’i 32 ve üzeri yaş grubundadır. Katılımcıların % 60’ı Lazkiye, % 12,2’si Şam doğumludur (Tablo 3). Tablodan da anlaşıldığı üzere OKÜ’de okuyan Suriyeli öğrenciler Lazkiye başta olmak üzere Şam, Halep, İdlib, Hama, Humus, Kamışlı gibi Türkiye’nin sınır bölgesinde yer alan yerleşmelerden Türkiye’ye gelmişlerdir.

Tablo 3. Katılımcıların demografik bilgileri

Cinsiyet	N	Yüzde (%)	Yaş	N	Yüzde (%)
Kadın	54	60,0	17-21	55	61,1
Erkek	36	40,0	22-26	29	32,2
			27-31	5	5,6
			32 ve Üzeri	1	1,1
Toplam	90	100	Toplam	90	100
Doğum Yeri	N	%	Doğum Yeri	N	%
Suriye	12	13,4	Humus	2	2,2
Halep	5	5,6	Hama	1	1,1
İdlib	4	4,4	Kamışlı	1	1,1
Lazkiye	54	60,0			
Şam	11	12,2	Toplam	90	100

Derinlemesine görüşme yapılan 15 öğrenciden 3’ü erkek, 12’si ise kadındır. Bu kadınlardan 3’ü evli, diğerleri bekar. Görüşme yapılanların öğrencilerin yaşları ise 20 ila 30 arasında değişmektedir. Örneklem grubundaki öğrencilerin % 50’ye yakını Şam’dan, diğerleri ise Lazkiye, Humus ve Doğu Guta’dan ülkemize gelmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Derinlemesine görüşme yapılan öğrencilerin demografik özellikleri

Görüşmeciler	Cinsiyet	Yaş	Okuduğu Bölüm	Sınıf	Geldiği Yer
G1	Erkek	26	İnşaat Mühendisliği	3	Doğu Guta
G2	Kadın	24	Çevre Koruma ve Kontrol Prog.	2	Lazkiye
G3	Kadın	23	Çevre Koruma ve Kontrol Prog.	2	Lazkiye
G4	Kadın	30	Çevre Koruma ve Kontrol Prog.	1	Şam
G5	Kadın	23	İnşaat Teknolojisi Programı	2	Şam
G6	Kadın	21	Muhasebe ve Vergi Uyg. Prog.	1	Humus
G7	Erkek	20	Elektronik Teknolojisi Prog.	2	Lazkiye
G8	Kadın	24	Posta Hizmetleri Prog.	1	Şam
G9	Kadın	25	Posta Hizmetleri Prog.	2	Şam
G10	Kadın	21	Çocuk Gelişimi Prog.	2	Şam
G11	Erkek	21	Bilgisayar Programcılığı	1	Lazkiye
G12	Kadın	22	Çocuk Gelişimi Prog.	2	Şam
G13	Kadın	21	Çocuk Gelişimi Prog.	1	Humus
G14	Kadın	20	İşletme Yönetimi Prog.	1	Şam
G15	Kadın	20	Posta Hizmetleri Prog.	1	Lazkiye

5.1. 2. Eğitime İlişkin Bilgilerin Analizi

Suriye’de yaşanan krizin en çok etkilediği mevzuların başında çocuk ve gençlerin eğitim-öğretim süreçleri gelmektedir. 2011 yılının başından itibaren çatışmanın yaşandığı bölgelerde okullar kapanmaya başlamış ve Suriyeli çocuklar için eğitim süreci uzun bir zaman kesintiye uğramıştır. Türkiye’ye sığınan Suriyeli sayısının oldukça fazla olması eğitim ihtiyacının önemini arttırmıştır (Seydi, 2014: 268; Akpınar, 2017: 20). Suriye iç savaşıyla birlikte Türkiye’ye göç eden Suriyelilerin okul çağındaki bireyleri Türkiye’de her kademedeki eğitim kurumlarında öğrenimlerini sürdürmektedirler. Üniversite eğitimi alanların sayısı da azımsanmayacak derecededir. OKÜ’de yapılan çalışmada ankete katılan Suriyeli öğrencilerin, % 38,9’u hazırlık sınıfında, % 20’si 1’nci sınıfta, % 28,8’i 2’nci sınıfta, % 6,7’si 3’üncü sınıfta ve % 5,6’sı ise son sınıfta olduğu görülmektedir. Ankete katılan Suriyeli öğrencilerin % 11,1’i 1 yıldır, % 13,3’ü 2 yıldır, % 22,2’si 3 yıldır, % 24,4’ü 4 yıldır, % 23,3’ü 5 yıldır ve % 5,7’si ise 6 yıldır eğitim görmektedir. Suriyeli öğrencilerin % 98,9’unun dil eğitimi aldığı, % 1,1’inin ise dil eğitimi almadığı görülmektedir. Suriyeli öğrencilerin 2011 yılından sonra ülkemize geldiği düşünüldüğünde Türkiye’de (OKÜ’de) eğitim almaya geç başladıkları söylenebilir.

Öğrencilerin Türkçeyi öğrenmeleriyle, yaşamları boyunca ihtiyaç duyacakları beceri ve yeterlilikleri kazanmanın yanı sıra yerli sosyal gruplarla kültürel ve sosyal köprüler kurmaktadır (Keeley, 2009: 3). İletişim aracı olarak görülen dil her şeyden önce bizzat kendiliklerimizin ve anlamın kurulduğu kültürel bir inşa aracıdır (Chambers, 2014: 41; Harunoğulları, 2016: 392). Kültürlerin temel taşı olan dil ve din; insan kültürlerini tanımlayan ve birbirine bağlayan en önemli iki güçtür. Dil bir kültür içinde fikirlerin, düşüncelerin, inanış ve yaşantıların paylaşıldığı ve aktarıldığı başlıca araçtır. Kültürün ekonomik, siyasal ve toplumsal kurumlarını sürdürme, kültürel mirasın bir nesilden diğerine başlıca aktarılma yoludur (Tümertekin ve Özgüç, 2002: 177).

Dil vasıtasıyla insanlar duygularını, düşüncelerini, fikirlerini, hükümlerini, ihtiyaçlarını birbirlerine aktarabilir ve kendilerini ifade edebilirler. Kendine has kaideleri olan her dil, sosyal bir müessesedir (Ergin, 2009: 3). Özyürek’e göre (2009); “*Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, canlı bir varlık, milleti birleştiren koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir.*” Dil insanları birbirlerine yaklaştırarak, farklı milletlerin birbirlerini anlamalarını ve iletişimlerini sağlar. Öğrencilerin hazırlık sınıfında aldıkları Türkçe dil eğitimi ancak öğrencilerin dil becerisi geliştirmeleri yönünde yaptıkları bireysel çalışmayla daha etkili olmaktadır. Türk öğrencilerle daha fazla diyaloga giren Suriyeli öğrencilerin dil becerileri daha hızlı gelişmekte ve dil konusunda yaşadıkları sorun büyük ölçüde azalmaktadır (Tablo 5).

Tablo 5. Suriyeli Öğrencilerin Eğitime İlişkin Bilgiler

Eğitim Düzeyi	N	%	Türkiye’de Öğrenim Gördüğü Süre	N	%
Hazırlık	35	38,9	1 Yıl	10	11,1
1. Sınıf	18	20,0	2 Yıl	12	13,3
2. Sınıf	26	28,8	3 Yıl	20	22,2
3. Sınıf	6	6,7	4 Yıl	22	24,4
4. Sınıf	5	5,6	5 Yıl	21	23,3
			6 Yıl	5	5,7
Toplam	90	100	Toplam	90	100
Öğrenime Devam Edilen Bölüm	N	%	Dil Eğitimi	N	%
Enerji Sistemleri Mühendisliği	4	4,4	Evet, alıyorum	42	46,7
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	9	10,0	Şu anda almıyorum daha önce		
Makine Mühendisliği	6	6,7	aldım	47	52,2
İnşaat Mühendisliği	11	12,2	Hayır, almıyorum	1	1,1
Gıda Mühendisliği	2	2,2	Toplam	90	100
İlahiyat	13	14,4			
İşletme	7	7,8			
Bilgisayar Programcılığı	2	2,2			
Çevre Koruma Teknolojisi	2	2,2			
İnşaat Teknolojisi Programı	2	2,2			
Çocuk Gelişimi	9	10,0			
Posta Hizmetleri Programı	9	10,0			
Kimya Mühendisliği	1	1,1			
Muhasebe ve Vergi Uyg. Prog.	3	3,3			
Elektronik Teknolojisi Programı	2	2,2			
Harita ve Kadastro Programı	1	1,1			
Yönetim Bilişim Sistemleri	2	2,2			
Türk Dili	1	1,1			
Makine Programı	1	1,1			
Elektrik Programı	1	1,1			
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	1	1,1			
İktisat	1	1,1			
Toplam	90	100			

Yaşadıkları ülkedeki savaş ve güvensizlik durumu, siyasal istikrarsızlık, çatışmaların ortaya çıkardığı tehditler sonucu vatanını/toprağını terk etmek mecburiyetinde kalan mülteci/sığınmacı biçiminde tanımlanan bireyler çok zorlu süreçlerden geçmekte pek çok sorunla karşı karşıya kalmaktadır (Türk, 2019: 20). Katılımcılara Türkiye’de yaşadıkları problemlerin ne olduğu açık uçlu soru olarak sorulmuş ve verdikleri cevaplardan elde edilen veriler yorumlanarak Tablo 6’da gösterilmiştir. Ankete katılan öğrenciler Türkiye’de eğitim sürecinde karşılaştıkları problemler değerlendirildiğinde katılımcıların en fazla “Dil öğreniminde zorluk yaşadıkları” (% 40) belirlenmiştir. Karşılaşılan ikinci en büyük sorun “maddi olarak sıkıntı çekmeleri” dir (% 32,3). Osmaniye’de yaşayan bazı üniversite öğrencileri için ev masraflarının fazla olması ve hayat şartlarının pahalılığı sorun teşkil etmektedir. Eğitim sürecinde “hiç problem yaşamayanların oranı ise %23,3’tür.

Tablo 6. Türkiye’de Eğitim Sürecinde Yaşanan Problemler

	N	%
Problem yaşamadım	21	23,3
Dil Problemi yaşadım ama eğitim almıyorum	36	40,0
Okulda yabancılar için rehberlik servisinin olmasını isterdim	2	2,2
Maddi Sıkıntılar	29	32,3
Okuduğum bölümü değiştirmek isterdim	2	2,2
Toplam	90	100

“Buraya geldiğimizde en çok karşılaştığım sorun Türkçe dilini bilmemem oldu. İlk geldiğimde hiçbir şey anlamıyordum ve hiç Türkçe konuşamadım ama sonra çok iyi öğrendim.” (G1)

“Türkiye’ye gelince komşularımız çok iyilerdi ve iyi davranıyorlardı ve bize yardım ettiler. Ama ben hiç Türkçe konuşmayı bilmiyordum. Bir tane arkadaşım oldu. O bana yavaş yavaş Türkçeyi öğretti. Osmaniye’ye geldikten sonra 1 yıl Tömer’de okudum. Öğretmen çok iyiydi. Tömeri bitirdikten sonra Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi’nde işletme okumaya başladım ve şu an eğitimime devam ediyorum. Ailem burada olduğu için Osmaniye’deki üniversiteyi tercih ettim. Üniversiteye başladıktan sonra tercümanlık yaptım. Radyoda çalıştım. Şu an burs aldığım için çalışmıyorum.” (G 14)

Öğrencilerin sosyal, ekonomik ve kültürel olarak toplumsal hayata kolay bir şekilde entegre olabilmeleri, geldikleri toplumla etkili iletişim kurmalarıyla gerçekleşir. Bunun için de Türkçe öğrenimi önem kazanmaktadır. Suriyeli yükseköğrenim öğrencilerinin dil öğrenimindeki başarıları, onların yerel topluma kolay bir şekilde adaptasyon sağlamalarına, aidiyet duygusunu geliştirmelerine, akademik başarılarını arttırmalarına ve yaşamlarının her alanında ortaya çıkabilecek sorunların çözümünde büyük katkı sağlayacaktır. Dil sorununu çözemeyen öğrencilerin, akademik başarıları ve topluma entegrasyonları gibi konularda çeşitli sorunlarla karşılaşmaları kaçınılmazdır.

5.1.3. Yaşanılan ve Barınılan Yere İlişkin Bilgilerin Analizi

Ankete katılan Suriyeli öğrencilerin hayatlarının büyük kısmında nerede yaşadıklarına baktığımızda öğrencilerin % 40’i ilde, % 44,4’ü köyde, % 7,8’i ise kasaba ve ilçede yaşadıkları belirlenmiştir. Katılımcıların kaç yıldır Türkiye’de yaşadıkları sorulduğunda öğrencilerin % 32,2’si 5 yıldır, % 27,8’inin 6 yıldır, % 17,8’inin 4 yıldır, % 10’u ise 3 yıldır Türkiye’de ikamet ettiği görülmektedir. Öğrencilerin % 57,8’i evde, % 7,8’i yurttan, % 34,4’ü ise kamplarda barınmaktadır. Katılımcıların Türkiye’de kimlerle yaşadığı ile ilgili veri değerlendirildiğinde ise öğrencilerin % 92’si ailesiyle birlikte yaşarken, yaklaşık % 7’si arkadaşlarıyla, % 1’i ise tek başına yaşadığı görülmektedir. Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları evde kaç kişi kaldığına bakıldığında öğrencilerin, % 23,3’ü 5 kişi, % 21,1’i 6 kişi, % 15,6’sı 4 kişi ve % 14,4’ü ise 7 kişi kaldığı görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir kısmının kalabalık evlerde ikamet ettiği söylenebilir (Tablo 7).

Tablo 7. Öğrencilerin Suriye’de ve Türkiye’de yaşadıkları ve barındıkları yerlere ilişkin bilgileri

Hayatlarının Büyük Kısmını Suriye’de Nerede Yaşadıkları	N	%	Kaç Yıldır Türkiye’de Yaşadıkları	N	%
İl	36	40,0	1 Yıl	4	4,4
İlçe	7	7,8	2 Yıl	7	7,8
Köy	40	44,4	3 Yıl	9	10,0
Kasaba	7	7,8	4 Yıl	16	17,8
			5 Yıl	29	32,2
			6 Yıl	25	27,8
Toplam	90	100	Toplam	90	100
Türkiye’de Barındıkları Yer	N	%	Türkiye’de Kimlerle Yaşadıkları	N	%
Yurt	7	7,8	Ailesiyle Birlikte	83	92,2
Kamp	31	34,4	Tek Başına	1	1,1
Ev	52	57,8	Arkadaşlarıyla	6	6,7
Toplam	90	100	Toplam	90	100
Evde Kaç Kişi Yaşadıkları	N	%	Evde Kaç Kişi Yaşadıkları	N	%
2	6	6,7	8	5	5,6
3	7	7,8	9	2	2,2
4	14	15,6	10	2	2,2
5	21	23,3	11	1	1,1
6	19	21,1			
7	13	14,4	Toplam	90	100

Görüşme yapılan öğrencilerin yarıdan fazlası Türkiye'ye kırsal yerleşmelerden gelmiş ve ülkemizde 5- 6 yıldır kalabalık aileler halinde yaşamaktadırlar. Evdeki çocuk sayısının fazla olması eğitim gören çocuk sayısını da arttırmaktadır. Bu sebeple ailelerin eğitim masrafları yükselmektedir. Görüşmeye katılan öğrencilerin neredeyse tamamına yakını ailesiyle birlikte yaşamakta ve aile desteği almaktadır.

5.1.4. Aile Bireylerine İlişkin Bilgilerin Analizi

Suriyeli öğrencilerin kardeş sayıları incelendiğinde öğrencilerin, % 26,7'sinin 4 kardeşi olduğu, % 24,4'ünün 5 kardeşi olduğu ve % 21,1'inin 3 kardeşi olduğu görölmektedir. Ankete katılan Suriyeli öğrencilerin okuyan kardeş sayılarına bakıldığında öğrencilerin, % 26,7'sinin 2 kardeşi okuduğunu, % 17,8'inin 1 ve 4 kardeşi okuduğu ve % 16,7'nin 3 kardeşi okuduğu görölmektedir. Ankete katılan öğrencilerin ailelerindeki çalışan birey sayısı sorulduğunda öğrencilerin, % 55,6'sı bir kişi çalıştığını, % 36,6'sı iki kişinin çalıştığını ve % 5,6'sı 3 kişinin çalıştığını ifade etmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Suriyeli öğrencilerin ailede çalışan kişi sayısı ve kardeşlerine ilişkin bilgiler

Kardeş Sayısı	N	%	Okuyan Kardeş Sayısı	N	%
2	7	7,8	0	1	1,1
3	19	21,1	1	16	17,8
4	24	26,7	2	24	26,7
5	22	24,4	3	15	16,7
6	6	6,7	4	16	17,8
7	4	4,4	5	13	14,4
8	6	6,7	6	3	3,3
10	1	1,1	7	1	1,1
11	1	1,1	8	1	1,1
Toplam	90	100	Toplam	90	100
Ailede Kaç Kişi Çalıştığı	N	%	Ailede Kaç Kişi Çalıştığı	N	%
0	1	1,1	3	5	5,6
1	50	55,6	4	1	1,1
2	33	36,6	Toplam	90	100

Katılımcı öğrencilerin % 98,9'unun annesi ve % 92,2'sinin babası hayattadır. Ankete katılan öğrencilerin babasının eğitim durumuna baktığımızda öğrencilerin, % 20'sinin babasının lise, % 18,9'unun babasının okuryazar ve üniversite, % 16,7'sinin ortaokul ve % 13,3'ünün ilkokul mezunu olduğu görölmektedir. Katılımcıların annesinin eğitim durumu incelendiğinde öğrencilerin % 25,6'sının annesinin ilkokul, % 16,7'sinin ortaokul, % 15,6'sının lise ve % 13,3'ünün üniversite mezunu olduğu görölmektedir. Katılımcıların annesinin icra ettiği mesleklere baktığımızda öğrencilerin, % 12,2'sinin annesi öğretmen, % 3,3'ü tercüman ve % 2,2'si ise terzi ve hemşire, % 80'inin annesinin ev hanımı olduğu görölmektedir. Ankete katılan Suriyeli öğrencilerin babaların icra ettikleri meslekleri incelediğimizde öğrencilerin, % 27,8'inin babasının işçi, % 12,2'sinin babasının inşaat ustası, % 8,9'unun babasının şoför ve esnaf ve % 7,8'inin ise öğretmen olduğu görölmektedir (Tablo 9).

Tablo 9. Suriyeli öğrencilerin anne ve babasına ilişkin bilgiler

Annenin Hayatta Olması			Babanın Hayatta Olması		
	N	%		N	%
Evet	89	98,9	Evet	83	92,2
Hayır	1	1,1	Hayır	7	7,8
Toplam	90	100	Toplam	90	100
Babanın Eğitim Durumu			Annenin Eğitim Durumu		
	N	%		N	%
Okuryazar Değil	10	11,1	Okuryazar Değil	13	14,4
Okur Yazar	17	18,9	Okur Yazar	13	14,4
İlkokul	12	13,3	İlkokul	23	25,6
Ortaokul	15	16,7	Ortaokul	15	16,7
Lise	18	20,0	Lise	14	15,6
Üniversite	17	18,9	Üniversite	12	13,3
Lisansüstü	1	1,1			
Toplam	90	100	Toplam	90	100
Annenin Mesleği			Babanın Mesleği		
	N	%		N	%
Ev Hanımı	72	80,0	Çalışmıyor	3	3,3
Terzi	2	2,2	Kimyager	2	2,2
Öğretmen	11	12,2	Öğretmen	7	7,8
Tercüman	3	3,3	Emekli	1	1,1
Hemşire	2	2,2	Esnaf	8	8,9
Toplam	90	100	İnşaat Ustası	11	12,2
Babanın Mesleği			Babanın Mesleği		
	N	%		N	%
Kapıcı	2	2,2	Kaynakçı	1	1,1
Mimar	3	3,3	Aşçı	1	1,1
İşçi	25	27,8	Araba Tamircisi	2	2,2
Şoför	8	8,9	Bilgisayar Mühendisi	1	1,1
Marangoz	3	3,3	Boya-İnşaat	1	1,1
Terzi	2	2,2	Ziraat Mühendisi	1	1,1
Ayakkabı Tamircisi	2	2,2	Doktor	1	1,1
Mühendis	3	3,3			
Memur	2	2,2	Toplam	90	100

5.1.5. Burs Ya Da Öğrenim Kredisi Alma Durumu İle Okul Saatleri Dışında Çalışma Durumlarına İlişkin Bilgilerin Analizi

Suriye'deki çatışma sebebiyle eğitimlerini tamamlayamayan öğrencilere yönelik çeşitli burs imkanları bulunmaktadır. Türkiye üniversitelerinde okuyan Suriyeli öğrenciler Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK)'nin yürüttüğü Birleşmiş Milletler Burs Programı (DAFI) (Akpınar, 2017:21) Türkiye bursları kapsamında Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) bursu ve Türkiye burslarından faydalanabilmektedirler (Tanrıkulu, 2018: 2599).

OKÜ'de öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin yaklaşık % 43'ü burs alırken, % 57'si burs almamaktadır. Bu durum burs almayan öğrenciler açısından maddi olarak sorun teşkil etmektedir. Burs almayan öğrencilerin bir kısmı okul saatleri dışında maddi kazanç sağlamak amacıyla çalışmak zorunda kalmıştır. Suriyeli öğrencilerin okul saatleri dışında maddi kazanç sağlamak amacıyla çalışıp çalışmadığına baktığımızda öğrencilerin, %12,2'sinin okul saatleri dışında çalıştığı, % 87,8'i ise okul saatleri dışında çalışmadığı görülmektedir (Tablo 10).

Tablo 10. Suriyeli öğrencilerin gelir durumu

Burs Alıyor Musunuz?			Okul Saatleri Dışında Para Kazanmak İçin Çalışıyor Musunuz?		
	N	%		N	%
Evet	39	43,3	Evet	11	12,2
Hayır	51	56,7	Hayır	79	87,8
Toplam	90	100	Toplam	90	100

Suriye'deki iç savaşın ankete katılan Suriyeli öğrencilerin üzerinde bıraktığı etkiyi açık uçlu soru olarak sordüğümüzda; öğrencilerin % 56'sı psikolojik olarak etkilendiğini, %12'si etkilenmediği ama her şeylerini savaşta kaybettiklerini ve ilk geldiklerinde etkinin yüksek olduğunu zamanla alıştıklarını, % 20'si ise vatan hasreti çektiğini ifade etmişlerdir (Tablo 11). Savaşta yaşanan sıcak çatışma ortamı, evlere atılan bombalar, göç esnasında rejim güçleri ve

terör örgütlerine yakalanma korkusu, kaybedilen aile bireyleri/ komşuları, yaşanan maddi sıkıntılar vb. nedenler öğrencilerin psikolojileri üzerinde derin etkiler meydana getirmiştir.

Tablo 11. Suriyeli öğrencilerde Suriye'deki iç savaşın etkileri

	N	%
İlk Geldiğimde Çok Etkilendim Ama Şimdi Alıştık	11	12,2
Hayır Ama Evimiz Gitti Her Şeyimiz Gitti	11	12,2
Evet Psikolojik Olarak Etkilendim	50	55,6
Vatan hasreti çekiyorum oradakileri özledim	18	20,0
Toplam	90	100

Travma sonrası stres bozukluğuna neden olan gerçek savaş deneyimleri aileler arasında korku, gerilim ve huzursuzluk yaratabilir. Suriyeli göçmenler yakın aile üyelerinin, komşularının, arkadaşlarının ölüme tanık olmuş ve en derin acıları yaşamışlardır. Savaş ortamının yarattığı ağır etki onların evlerinden, topraklarından, ülkelerinden çıkmalarına, sahip oldukları her şeyi kaybetmelerine neden olmuştur (Al-Shagran vd., 2015: 46).

“Savaş 2011’de başladı. Türkiye’ye 2014’te ailemden önce ben geldim. Sonra ailem 2015’te geldi. Savaşta dedem muhalifti öldü. 5 akrabam, dedemle beraber 6 kişiyi savaşta atılan bombalardan ötürü kaybettik.” (G1)

Suriye’de yaşanan savaşın öğrenciler üzerinde psikolojik etkileri oldukça derindir. Bunun haricinde aileleri bütün birikimlerini savaşta kaybetmiştir. Psikolojik olarak derinden etkilenmeleri ve maddi olarak zor şartlarda bulunmaları öğrenciler üzerinde olumsuz bir etki oluşturmuştur.

“Abimin savaşta atılan bombalardan başı yaralandı. 3 ay hastanede kaldı iyi olunca hemen buraya geldik. Savaşta 1 dayım, diğer dayımın oğlu atılan bombalardan öldü.” (G 6)

“Komşuya gittiğim esnada uçaktan atılan bombalardan biri hemen önüme düştü, çok korktum, ayağım yaralandı. Savaşta iki dayım ve uzak akrabalarımın çoğu hayatlarını kaybettiler.” (G13)

“Savaşın nasıl çıktığını bilmiyorum, savaş aniden çıktı. Bir kuzenim rejime karşı savaşırken şehit oldu. Bir de amcam atılan bombalardan yaralandı. Sürekli yaşanan uçak bombardımanı yüzünden göç ettik. Ailemle birlikte Türkiye’ye geldik, Suriye’de kalan akrabalarım olmadı. OKÜ’yü kazandığım için Osmaniye’ye taşındık, buraya geldiğimden memnunum. Buradaki hayatım iyi. Herhangi bir işte çalışmıyorum.” (G 7)

Suriyeli öğrencilerin sağlık kurumlarından aldıkları psikolojik destek, aile bireylerinin birbirlerine desteği ve yaşanan çevrede güven ortamının olması, çevreleriyle kurdukları ilişkiler, savaşın öğrenciler üzerinde bıraktığı derin psikolojik etkinin azalmasında katkı sağlamaktadır.

“Suriye’de ortalık karışınca artık dağlara kaçtık. Orası da güvenli değildi. O yüzden Türkiye’ye geldik. Kampa yerleştirildik. 3 ay kadar kampta kaldıktan sonra ev kiraladık ve ailem çalışmaya başladı. Sonra bir Türk’le evlendim, bir çocuğum oldu. Şimdi de üniversite okuyorum. Ben şimdi Osmaniye’de eşimle birlikte yaşıyorum. Beni üniversite okumaya eşim yönlendirdi, desteğini hiç esirgemez, her zaman yanımda olur. Onun sayesinde üniversiteyi bitirmeye gayret ediyorum.” (G9)

Bireyler yer değiştirme eyleminde sadece göç etme isteği yoktur. Göçmenler kentteki ekonomik ve ticari faaliyetin getirisinden pay almak ve daha iyi yaşamak isterler. Bu istek yayılma sürecini desteklemektedir (Çağlayan, 2006:70)

“Ben önce tek geldim. İstanbul’da arkadaşım vardı. Oraya gittim. İstanbul’da lokantada çalıştım. Sonra ailem geldi. Babamla İstanbul’da lokanta açtık.” (G1)

Suriye’de 2011 yılının Mart ayında başlayan “Arap Baharı” adı verilen halk hareketleri uzun yıllar sürececek bir iç savaşa dönüşmüştür. Suriye krizinin bölgesel ve küresel ölçekte meydana getirdiği etki nedeniyle Türkiye, Suriyeliler için sığınılacak en güvenli ülke olmuştur. Türkiye açısından “Suriye iç savaşı” Suriyelilerin geçiciliğinden kalıcılığına evrildiği bir noktaya taşınmaktadır (Türk, 2019: 28). Globalleşme ile dünyada yaşanan hızlı değişim ve dönüşüm sonucu ülkeler arasında insan, fikir, teknoloji, finans ve fikir akışları hızla artmıştır. Tüm dünyanın her bakımından birbirine entegre olması göç edenlerin anavatanlarıyla olan ilişkilerini de etkilemiştir. Konak ülkede yaşayan sığınmacılar ülkeleriyle ilişkileri sıcak tutmakta, anavatanlarında olup bitenlerle daha çok ilgilenmektedirler (Yılmaz, 2014: 1696). Savaşın sona ermesiyle birlikte OKÜ’de eğitim gören öğrencilerin % 13,3’ü ülkesine dönmeyeceğini vurgularken, % 56,7’si ülkesine döneceğini, % 22,2’si kararsız kaldığını ifade etmiştir (Tablo 12).

Tablo 12. Suriyeli öğrencilerin (savaşın bitmesi durumunda) gelecek planları

	N	%
Ülkeme Döneceğim	51	56,7
Hayır, Gitmek İstemiyorum	12	13,3
Savaş bitince ülkeme döneceğim ve Suriyeyi tamir etmek istiyorum	7	7,8
Kararsızım	20	22,2
Toplam	90	100

“Suriye’de 1 dükkân, 2 tane ev, 1 arabamız, işyerlerimiz, arazilerimiz var. Babam Suriye’de zengindi. Ama burada hiçbir şeyimiz yok. O yüzden savaş biterse ailem Suriye’ye dönmek istiyor. Ben alıştım buraya ama ailem dönerse ben de dönerim. Savaş ilk çıktığında çok etkilendik ama zaman geçtikçe Suriye’de yaşanan savaşa alıştık.” (G 6)

Ülkelerine dönmek isteyen Suriyeli üniversite öğrencileri Türkiye’deki eğitimlerini tamamlayarak ülkelerine döndükleri takdirde ülkelerinin kalkınmasında, gelişmesinde ve ilerlemesinde itici bir kuvvet olacaklardır.

5.1.6. Suriyeli Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Değerlendirmeleri

Birey toplumsal yapı ile karşılıklı etkileşim içinde bulunur, dolayısıyla hem toplumu etkiler hem de toplumdan etkilenir. Toplum ile karşılıklı etkileşim içinde bireyin kimlik inşası gerçekleşmektedir (Aslanoğlu, 1998:77). Her ülke, her topluluk yerelliğini yeniden üretmektedir. İletişim-ulaşım ağlarının etkisiyle beraber küreselleşme gerçekleşirken, bir taraftan da kimlikler üretilip yeni gelenekler keşfedilmektedir (Aslanoğlu, 1998:97-98; Harunoğulları, 2016: 391). Göç sonucu bambaşka dil, din, gelenek, görenek ve kültürel özelliğe sahip bireyler aynı mekânı paylaşmakta ve uyum sürecine girmektedir (Tuzcu ve Bademli, 2014: 57). Göç sonucu bambaşka ve yabancı bir mekâna göç edenler ile yerel halk arasında yeni bir durum kendini gösterir. Eski düzen yeniden inşa edilerek yeni bir toplumsal yapı ve düzen kurulmaya başlanır. Kültürleri, gelenek ve görenekleri, yaşam tarzları birbirinden çok farklı olan insanlar aynı mekânı paylaşmaya başlarlar. Bu paylaşım ile birlikte uyum süreci, beraberinde bazı sorunları da getirmekte, çevresel stresin etkisiyle yıllar sürebilecek sancılı bir dönem ortaya çıkmaktadır. Göç sonucu konak ülkede uyum, kültürel değişim, kimlik arayışları, aidiyet sorunları yaşanmaktadır. Yerel halk ile sığınmacılar arasındaki dil ve kültürel farklılıklar, yaşanan sorunların bir kısmını teşkil etmektedir (Harunoğulları, 2016: 388).

Suriye’den gelen göçmenler farklı bir ülkede farklı bir kültürle karşılaşmışlardır. Osmaniye şehriyle bütünleşmek için çaba içine giren sığınmacılar bir uyum süreci yaşamaktadırlar. Çoğulcu bir kültürün meydana geldiği Osmaniye’de Suriyeli sığınmacılar şehrin fırsatlarını kullanarak kendi kültürleriyle yerel kültür arasında bir uyum yakalamaya çalışmaktadırlar. Bireyler sahip oldukları kişisel özellikleri yanında yaşamlarını sürdürdükleri toplum ile kurdukları ilişki ve etkileşim süreci sonucu kimliklerini yeniden inşa etmektedirler.

Göçe tabi olan grup hedef ölkede yeni alışkanlıklar, beceriler kazanarak içinde buldukları kültürlerden etkilenmekte, tutum ve davranış değişikliği göstermektedir. Yaşanan kültürel değişikliklerin ölkeye aktarılması ve taşınması, sosyal aktivitelere katılımı sağlamakta, kazanılan yeni beceriler iş tecrübeleri ile işgücü sermayesinin gelişmesini ve özellikle eğitim yoluyla kız çocuklarına yönelik tutum ve davranış değişikliklerinde kültürel değişim kendini göstermektedir (Yılmaz, 2014:1692). Savaş coğrafyasının bireyde meydana getirdiği ağır travmalar eşliğinde evini, yurdunu geride bırakmak zorunda kalan Suriyeli göçmenlerin konak toplumda yeni sosyo-kültürel ve ekonomik sisteme ayak uydurması belli bir zaman gerektirmektedir (Taştan vd., 2017: 10). Öğrenciler kültürel uyum konusunda sıkıntı yaşamamışlardır. Kendi kültürlerine ait örf ve adetler Türk gelenek ve görenekleriyle benzer özellik göstermektedir. Bunun yanında Türk kültüründen etkilenmiş ve Türk kültürünün yaşam tarzını da benimsemişlerdir. Tablo 13’te görüldüğü üzere ankete katılan öğrencilerin, % 84,4’ü “Türk yaşam tarzını tanıma fırsatı bulduğunu”, % 78,9’u “Türk aile yapısını tanıma fırsatı bulduğunu”, % 70’i “Türk kültüründen etkilendiğini” ifade etmiştir. Katılımcıların Türk kültürünü ve Türk yaşam tarzını beğendiği söylenebilir.

Tablo 13. Suriyeli öğrencilerin Türk kültürüne ilişkin görüşleri

	Sayı					Toplam
	1	2	3	4	5	
Türk yemeklerini beğeniyorum.	19 (21,1)	36 (40,0)	16 (17,8)	15 (16,7)	4 (4,4)	90 (100,0)
Türk yemeklerine alışıyorum.	10 (11,1)	45 (50,0)	15 (16,7)	14 (15,6)	6 (6,7)	90 (100,0)
Türk yemekleri kendi yemeklerimizle benzetmektedir.	8 (8,9)	28 (31,1)	12 (13,3)	30 (33,3)	12 (13,3)	90 (100,0)
Türk kültürü örf ve adetleri kendi örf adetlerimizle uyusmaktadır.	6 (6,7)	45 (50,0)	18 (20,0)	17 (18,9)	4 (4,4)	90 (100,0)
Türk kültürüne ait çoğu şeyi biliyorum.	13 (14,4)	47 (52,2)	20 (22,2)	10 (11,1)	0 (0,0)	90 (100,0)
Türk kültürüne alışmakta zorlanıyorum.	1 (1,1)	16 (17,8)	19 (21,1)	40 (44,4)	14 (15,6)	90 (100,0)
Türk kültüründen etkileniyorum.	13 (14,4)	50 (55,6)	12 (13,3)	12 (13,3)	3 (3,3)	90 (100,0)
Türk giyim tarzı kendi giyim tarzımızdan oldukça farklıdır.	12 (13,3)	34 (37,8)	13 (14,4)	23 (25,6)	8 (8,9)	90 (100,0)
Türk giyim tarzından etkileniyorum.	9 (10,0)	34 (37,8)	18 (20,0)	18 (20,0)	11 (12,2)	90 (100,0)
Giyim tarzımdan dolayı dikkat çektiğimi düşünüyorum.	12 (13,3)	16 (17,8)	18 (20,0)	33 (36,7)	11 (12,2)	90 (100,0)
Giyim tarzımdan değiştirmek isterdim.	4 (4,4)	15 (16,7)	15 (16,7)	37 (41,1)	19 (21,1)	90 (100,0)
Türk yaşam tarzını tanıma fırsatı buluyorum.	13 (14,4)	63 (70,0)	8 (8,9)	5 (5,6)	1 (1,1)	90 (100,0)
Kendi yaşam tarzıyla Türk yaşam tarzı benzetmektedir.	10 (11,1)	34 (37,8)	13 (14,4)	27 (30,0)	6 (6,7)	90 (100,0)
Kendi yaşam tarzımızdan ziyade Türkiye’deki yaşam tarzını beğeniyorum.	6 (6,7)	35 (38,9)	13 (14,4)	26 (28,9)	10 (11,1)	90 (100,0)
Türk aile yapısını tanıma fırsatı buluyorum.	15 (16,7)	56 (62,2)	10 (11,1)	6 (6,7)	3 (3,3)	90 (100,0)
Türk aile yapısı ile kendi aile yapımız benzetmektedir.	5 (5,6)	41 (45,6)	17 (18,9)	16 (17,8)	11 (12,2)	90 (100,0)

1- Tamamen Katılıyorum 2- Katılıyorum 3- Kararsızım 4- Katılmıyorum 5- Hiç Katılmıyorum

Not: Parantez içindeki değerler oranı ifade etmektedir.

“Türkiye’deki adetler farklı düğünler, yemekler farklı. Suriye’de kahve acı oluyor. Türkiye’de kahve acı değil ama yemekler acı oluyor. Suriye’de sadece Halep tarafında yemekler acıdır. Suriye’de evlerin pencereleri yüksektir ve camlar şeffaf değildir. Ne dışarıdan içeriği görüyorsun, ne de içerden dışarıyı görüyorsun. Türkiye’de pencereler altta ve şeffah.” (G 14)

5.1.7. Suriyeli Öğrencilerin Türkiye’de Yaşadıkları Çevreye (Mekâna) İlişkin Değerlendirmeleri

İnsanoğlu fiziki ve beşeri çevrede karşılıklı bir etkileşim halindedir. Beşeri çevrede insan, mekânla toplumsal, sosyal, ekonomik ve siyasal ilişkiler geliştirir. İnsan faaliyetlerinin tümü ve insan faaliyetlerinden doğan her türlü hareket ve deneyimler bütünüyle süreklilik arz eden mekânda gerçekleşir (Tümertekin ve Özgüç, 2002: 65-66). Yaşanılan mekanların coğrafi özellikleri bireylerin hayata bakışı, algısı, ekonomik faaliyetleri, kültürel değerleri, toplumsal ilişkileri, alışkanlıkları vb. üzerinde etkilidir. Kır ve kent yaşantısına göre birey farklı kişilik özellikleri ve değerler geliştirmektedir. Kente göç eden bireyler yeniden sosyalizasyon sürecine girerek kentleşirler. Sosyalizasyon süreci ile birey, içinde bulunduğu aile, arkadaş grubu gibi sosyal grupların ve toplumun değer-norm sistemini, davranış kalıplarını içselleştirmektedir. Kente göç edenler kent toplumunun değer-norm sistemini, kentli insanın düşünme, davranış ve yaşama biçimini benimserler (Bal, 2015: 119). Kent göçmenlerinin mahallelerinin meşruluk kazanması ile göçmenler kimliklerini yeni geldikleri yere göre inşa etme sürecine girmişlerdir (Aslanoğlu, 1998:215).

Osmaniye’de yaşayan Suriyeli üniversite öğrencileri bu kentte yeni bir yaşam düzeni kurmaya başlamışlardır. Yaşadıkları çevrede her türlü imkânın bulunması, çevrelerinden memnun olmaları sonucu, yaşadıkları mekânlara uyum sağlamada bir zorluk çekmemişlerdir. Suriyeli öğrenciler Türk arkadaşlarından her türlü yardımı alabilmekte, onlarla okul dışındaki sosyal aktivitelere katılabilmekte ve sağlıklı ilişki kurabilmektedirler. Öğrencilerin %87,8’i “Yaşadığı çevreyi tanıma fırsatı bulduğunu”, % 75,5’i “Çevresinde bulunan insanlardan çekinmeden rahatlıkla özgürce hareket edebildiğini”, % 73,4’ü “Burada bulunmaktan memnun olduğunu” ve % 75,6’sı “Yaşadığı çevrede her türlü imkana sahip olduklarını” söylemişlerdir. (Tablo 14). Suriyeli öğrencilerin yaşadığı çevreye uyum sağladığı söylenebilir.

Tablo 14. Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları çevreye bakış açıları

	Sayı					Toplam
	1	2	3	4	5	
Yaşadığım çevreyi tanıma fırsatı buluyorum.	11 (12,2)	68 (75,6)	5 (5,6)	4 (4,4)	2 (2,2)	90 (100,0)
Çevremde bulunan insanlardan çekinmeden rahatlıkla özgürce hareket edebiliyorum.	13 (14,4)	55 (61,1)	11 (12,2)	10 (11,1)	1 (1,1)	90 (100,0)
Bulduğum çevre her türlü imkâna sahibim	14 (15,6)	54 (60,0)	16 (17,8)	4 (4,4)	2 (2,2)	90 (100,0)
Burada bulunmaktan memnunum.	23 (25,6)	43 (47,8)	14 (15,6)	7 (7,8)	3 (3,3)	90 (100,0)
Türkiye’nin başka bir şehrinde yaşamak isterdim.	24 (26,7)	34 (37,8)	16 (17,8)	12 (13,3)	4 (4,4)	90 (100,0)
Burada mecburen bulunuyorum.	20 (22,2)	23 (25,6)	14 (15,6)	26 (28,9)	7 (7,8)	90 (100,0)

1- Tamamen Katılıyorum 2- Katılıyorum 3- Kararsızım 4- Katılmıyorum 5- Hiç Katılmıyorum

Not: Parantez içindeki değerler oranı ifade etmektedir.

5.1.8. Suriyeli Öğrencilerin Türkiye’deki Sosyal İlişkilere İlişkin Değerlendirmeleri

Sosyal yaşamlarında herhangi bir sorunla karşılaşmamaları, Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları mekâna karşı aidiyet duygusunu geliştirmelerine katkı sağlamıştır. Katılımcıların % 77,8’inin “Türk öğrencilerle sağlıklı ilişki kurabildiği”, % 91,1’inin “Öğretmenleriyle sağlıklı iletişim kurabildiği”, % 58,9’unun “Okul dışındaki sosyal aktivitelere katılabildiği”, % 57,8’inin “Türk arkadaşlarından her türlü yardım alabildiği” ve % 88,9’unun “Sosyal ilişkilerini geliştirmek amacıyla daha fazla Türkçe öğrenmeye gayret ettiği” görülmektedir (Tablo 15).

Tablo 15. Suriyeli öğrencilerin sosyal çevreleri ile ilişkileri

	Sayı					Toplam
	1	2	3	4	5	
Türk arkadaşlarımla sağlıklı ilişki kurabiliyorum.	18 (20,0)	52 (57,8)	8 (8,9)	10 (11,1)	2 (2,2)	90 (100,0)
Okul dışında sosyal etkinlik ve programlara katılıyorum.	8 (8,9)	45 (50,0)	9 (10,0)	23 (25,6)	5 (5,6)	90 (100,0)
Öğretmenimle sağlıklı iletişim kurabiliyorum.	22 (24,4)	60 (66,7)	4 (4,4)	3 (3,3)	1 (1,1)	90 (100,0)
Türk arkadaşlarımla sağlıklı iletişim kurabiliyorum.	18 (20,0)	53 (58,9)	7 (7,8)	9 (10,0)	3 (3,3)	90 (100,0)
Türk arkadaşlarımla ilişkilerimde dil problemi yaşıyorum.	8 (8,9)	30 (33,3)	11 (12,2)	29 (32,2)	12 (13,3)	90 (100,0)
Sadece kendi ülkemden gelenlerle iletişim kuruyorum.	6 (6,7)	14 (15,6)	20 (22,2)	37 (41,1)	13 (14,4)	90 (100,0)
Türklerin bize karşı ön yargılı olduğunu düşünüyorum.	7 (7,8)	15 (16,7)	28 (31,1)	33 (36,7)	7 (7,8)	90 (100,0)
Türklerin bizlere karşı oldukça misafirperver olduklarını düşünüyorum.	12 (13,3)	46 (51,1)	20 (22,2)	6 (6,7)	6 (6,7)	90 (100,0)
Türk arkadaşlarım bana her konuda yardımcı olur.	11 (12,2)	41 (45,6)	22 (24,4)	13 (14,4)	3 (3,3)	90 (100,0)
Türkçemi daha iyi hale getirmek için çok çaba harcıyorum.	27 (30,0)	53 (58,9)	4 (4,4)	6 (6,7)	0 (0,0)	90 (100,0)

1- Tamamen Katılıyorum 2- Katılıyorum 3- Kararsızım 4- Katılmıyorum 5- Hiç Katılmıyorum

Not: Parantez içindeki değerler oranı ifade etmektedir.

“Türkiye’de bir sürü Türk arkadaşım oldu. Onlara çok saygı duyuyorum. Onlar da beni çok seviyorlar. Türkiye’de yaşamayı çok beğendim. Aramızda çok farklılıklar olsa da çok benzerlikler de var.” (G 12)

“Bizim Türk komşularımız çok iyiler. İlk geldiğimizde bize çok destek oldular, bize çok yardım ettiler ve şu ana kadar da bu durum devam ediyor. İlk geldiğimizde alışmak zor oldu, adetleri, yemekleri çok değişti bize göre. Mesela düşünleri erkekle kadınla beraber. Biz ayrı yapıyoruz. Çayı çok seviyorlar ve iş yapmayı da çok seviyorlar. Biz onlara göre tembeliz. Yemekleri çok acı ama lezzetli. Artık evde ben Türkler gibi yemek yapmaya başladım. Sınıf arkadaşlarım da çok iyiler. Birinci sene bitmek üzere hiç bir problemle karşılaşmadım, bana çok yardım ettiler, bazı konuları anlamayınca bana anlatıyorlar. Artık onlara çok alıştım.” (G 13)

Görüşme yapılan öğrenciler genelde yaşadıkları çevrede Türk komşularıyla/arkadaşlarıyla iyi bir iletişim içinde olduklarını, komşularının/arkadaşlarının kendilerine maddi/manevi her konuda yardım ettiklerini belirtmişlerdir. Yaşadıkları yere uyum sağlamış ve kendi düzenlerini kurmuşlardır.

5.1.9. Suriyeli Öğrencilerin Ekonomik Durumlarına İlişkin Değerlendirmeleri

Bu başlık altında Suriyeli öğrencilerin sağlık hizmetlerinden yararlanma durumu, maddiyat ve gıda ihtiyaçlarına ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.

Ankete katılan Suriyeli öğrencilerin % 53,3’ü “maddi destek gördüğünü”, % 37,8’i “aldığı maddi desteği yeterli gördüğünü”, % 67,7’si “Türkiye’deki hayatın pahalı olduğunu”, % 61,1’i “eğitim giderlerini karşılayabildiğini” ve % 92,2’si “Sağlık hizmetlerine ücretsiz erişebildiğini” dile getirmişlerdir (Tablo 16).

Tablo 16. Suriyeli öğrencilerin ekonomik durumuna ilişkin bilgiler

	Sayı					Toplam
	1	2	3	4	5	
Ekonomik olarak her türlü ihtiyacımı sağlayabilecek durumdayım	2	29	24	28	7	90
Maddi olarak yardıma ihtiyacım var	(2,2)	(32,2)	(26,7)	(31,1)	(7,8)	(100,0)
Maddi destek görüyorum	12	34	19	22	3	90
Aldığım maddi desteği yeterli buluyorum	(13,3)	(37,8)	(21,1)	(24,4)	(3,3)	(100,0)
Türkiye'deki hayatın pahalı olduğunu düşünüyorum	3	45	4	21	17	90
Türk parasını kullanmakta zorlanıyorum.	(3,3)	(50,0)	(4,4)	(23,3)	(18,9)	(100,0)
Sosyal yaşam için para ayırabiliyorum (kafe, sinema)	6	28	17	27	12	90
Eğitim giderlerini karşılayabilecek maddi olanağa sahibim	(6,7)	(31,1)	(18,9)	(30,0)	(13,3)	(100,0)
Sağlık hizmetlerine ücretsiz erişiyorum	21	40	15	11	3	90
Sağlık hizmetlerine erişimde maddi zorluk yaşıyorum.	(23,3)	(44,4)	(16,7)	(12,2)	(3,3)	(100,0)
Gıda ihtiyacımı karşılayacak maddi imkâna sahibim.	5	11	8	35	31	90
Barınma ihtiyacımı karşılayacak maddi imkâna sahibim.	(5,6)	(12,2)	(8,9)	(38,9)	(34,4)	(100,0)
Eğitim giderlerini karşılayabilecek maddi olanağa sahibim	3	18	11	36	22	90
Sağlık hizmetlerine erişimde maddi zorluk yaşıyorum.	(3,3)	(20,0)	(12,2)	(40,0)	(24,4)	(100,0)
Gıda ihtiyacımı karşılayacak maddi imkâna sahibim.	3	52	11	20	4	90
Barınma ihtiyacımı karşılayacak maddi imkâna sahibim.	(3,3)	(57,8)	(12,2)	(22,2)	(4,4)	(100,0)
Eğitim giderlerini karşılayabilecek maddi olanağa sahibim	30	53	5	2	0	90
Sağlık hizmetlerine erişimde maddi zorluk yaşıyorum.	(33,3)	(58,9)	(5,6)	(2,2)	(0,0)	(100,0)
Gıda ihtiyacımı karşılayacak maddi imkâna sahibim.	0	3	7	50	30	90
Barınma ihtiyacımı karşılayacak maddi imkâna sahibim.	(0,0)	(3,3)	(7,8)	(55,6)	(33,3)	(100,0)
Eğitim giderlerini karşılayabilecek maddi olanağa sahibim	8	52	18	6	6	90
Sağlık hizmetlerine erişimde maddi zorluk yaşıyorum.	(8,9)	(57,8)	(20,0)	(6,7)	(6,7)	(100,0)
Gıda ihtiyacımı karşılayacak maddi imkâna sahibim.	6	39	23	15	7	90
Barınma ihtiyacımı karşılayacak maddi imkâna sahibim.	(6,7)	(43,3)	(25,6)	(16,7)	(7,8)	(100,0)

1- Tamamen Katılıyorum 2- Katılıyorum 3- Kararsızım 4- Katılmıyorum 5- Hiç Katılmıyorum

Not: Parantez içindeki değerler oranı ifade etmektedir

Türkiye'deki hayat şartlarının kendilerini zorladığını ifade eden Suriyeli öğrenciler sağlık hizmetlerine ücretsiz erişebilmekte ancak görüşmecilerin bir kısmı eğitim giderleri için maddi desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Bu durumda olan öğrenciler genelde yaz mevsiminde çeşitli işlerde çalışarak ek kazanç sağlamaktadırlar. Öğrencilerin büyük kısmı sosyo-kültürel faaliyetler için bütçe ayıramamaktadır. Gıda ve barınma ihtiyacının giderilmesi yönünde maddi sıkıntı yaşayan öğrencilerin sayısı da az değildir.

“Kardeşlerim yazın ne iş bulurlarsa çalışıyorlar ama kışın okuyoruz. Ben de yazın giyim mağazasında çalışıyorum. Şu anda her ay burs alıyorum.” (G 6)

Eğitimlerini tamamlamak için hayatla mücadeleye giren Suriyeli öğrenciler için aldıkları burslar büyük bir destek sağlamaktadır.

“Osmaniye'ye ilk geldiğimizde babam hasta olduğu için çalışmak ve evin maddi yükünü üzerime almak zorunda kaldım. Bir fıstık fabrikasında 4 yıl boyunca çalıştım. Sonra üniversiteye başvurduğum. Ailem Osmaniye'de yaşadığı ve ailemden uzak olmak istemediğimden sadece OKÜ'yü tercih ettim. Sonuçlar açıklığında hem okumaya, hem de çalışmaya karar verdim. Böyle 3 ay sürdü ama çok şükür bana burs çıktı ve artık rahat rahat okuyabiliyorum.” (G 13)

5.1.10. Suriyeli Öğrencilerin Türkiye'deki Eğitime İlişkin Değerlendirmeleri

Üniversitedeki aktivitelere rahatça katılabilen öğrenciler kendilerini üniversite ortamında oldukça güvenli ve huzurlu hissetmektedirler. Katılımcıların eğitimine ilişkin değerlendirmelerini incelendiğinde öğrencilerin % 70'i “Türk okullarının verdiği eğitimi beğendiğini”, % 77,8'i “okuldaki aktivitelere rahatlıkla katılabildiğini”, % 96,7'si “okulda kendini güvenli ve huzurlu hissettiğini” ve % 74,5'i “Türkiye'de yüksek eğitim almak istediğini” ifade etmiştir (Tablo 17). Ankete katılan Suriyeli öğrenciler üniversitede aldıkları eğitimden büyük oranda memnuniyet duymaktadırlar.

Tablo 17. Suriyeli öğrencilerin eğitime ilişkin görüşleri

	Sayı					Toplam
	1	2	3	4	5	
Suriye'deki eğitimimi burada daha rahat devam ettirebiliyorum.	15 (16,7)	54 (60,0)	7 (7,8)	10 (11,1)	4 (4,4)	90 (100,0)
Türkiye'nin okul eğitimini beğeniyorum.	15 (16,7)	48 (53,3)	14 (15,6)	10 (11,1)	3 (3,3)	90 (100,0)
Eğitsel faaliyetlerin yeterli olduğunu düşünüyorum.	7 (7,8)	57 (63,3)	16 (17,8)	7 (7,8)	3 (3,3)	90 (100,0)
Alanım için gerekli bilgiyi öğrenebiliyorum.	14 (15,6)	55 (61,1)	16 (17,8)	5 (5,6)	0 (0,0)	90 (100,0)
Okuldaki aktivitelere rahatlıkla katılabiliyorum.	11 (12,2)	59 (65,6)	13 (14,4)	6 (6,7)	1 (1,1)	90 (100,0)
Türkçeyi öğrenmek için okulun katkısının olduğunu düşünüyorum.	20 (22,2)	64 (71,1)	5 (5,6)	0 (0,0)	1 (1,1)	90 (100,0)
Dil konusunda Sivil Toplum Kuruluşlarından yardım alabiliyorum.	9 (10,0)	48 (53,3)	14 (15,6)	13 (14,4)	6 (6,7)	90 (100,0)
İhtiyaç duyduğumda öğretmenlerimle rahatça görüşebiliyorum	25 (27,8)	53 (58,9)	9 (10,0)	2 (2,2)	1 (1,1)	90 (100,0)
Sorunlarının çözümünde öğretmenlerim bana yardımcı oluyor	19 (21,1)	60 (66,7)	6 (6,7)	3 (3,3)	2 (2,2)	90 (100,0)
Her türlü sorunumu öğretmenlerime rahatça anlatabiliyorum	20 (22,2)	54 (60,0)	11 (12,2)	4 (4,4)	1 (1,1)	90 (100,0)
Okulundaki rehberlik servisinden yeterli destek görüyorum	9 (10,0)	32 (35,6)	21 (23,3)	14 (15,6)	14 (15,6)	90 (100,0)
Okuduğum bölümden memnunum	28 (31,1)	43 (47,8)	12 (13,3)	6 (6,7)	1 (1,1)	90 (100,0)
Okulmda kendimi güvenli ve huzurlu hissediyorum	36 (40,0)	51 (56,7)	1 (1,1)	2 (2,2)	0 (0,0)	90 (100,0)
Dersleri anlamakta zorlanıyorum	8 (8,9)	15 (16,7)	15 (16,7)	42 (46,7)	10 (11,1)	90 (100,0)
Derslerimi düzenli olarak takip edebiliyorum	22 (24,4)	47 (52,2)	15 (16,7)	4 (4,4)	2 (2,2)	90 (100,0)
Derslerdeki başarı düzeyimden memnunum	20 (22,2)	54 (60,0)	8 (8,9)	7 (7,8)	1 (1,1)	90 (100,0)
Ders çalışmak için uygun yerim var	14 (15,6)	51 (56,7)	8 (8,9)	10 (11,1)	7 (7,8)	90 (100,0)
Ülkemde aldığım eğitim buradaki eğitimimin temeli için yeterli düzeydedir	21 (23,3)	54 (60,0)	7 (7,8)	6 (6,7)	2 (2,2)	90 (100,0)
Ailem eğitimimle ilgilenir	26 (28,9)	54 (60,0)	5 (5,6)	5 (5,6)	0 (0,0)	90 (100,0)
Okul kurallarına uyarım	24 (26,7)	59 (65,6)	3 (3,3)	4 (4,4)	0 (0,0)	90 (100,0)
Okuldaki bazı kurallara uymakta zorlanıyorum	6 (6,7)	20 (22,2)	11 (12,2)	36 (40,0)	17 (18,9)	90 (100,0)
Eğitimimi tamamlayım meslek sahibi olmak isterim	49 (54,4)	35 (38,9)	3 (3,3)	3 (3,3)	0 (0,0)	90 (100,0)
Türkiye'de yüksek eğitim yapmak istiyorum	32 (35,6)	35 (38,9)	14 (15,6)	7 (7,8)	2 (2,2)	90 (100,0)
Okulda kendimi dışlanmış hissediyorum	0 (0,0)	6 (6,7)	17 (18,9)	44 (48,9)	23 (25,6)	90 (100,0)
Okulda kendimi değerli hissediyorum	13 (14,4)	46 (51,1)	25 (27,8)	5 (5,6)	1 (1,1)	90 (100,0)
Derslerde verilen ödevleri (yazılı-sözlü ödev, rapor sunma) yaparken sıkıntı yaşıyorum.	7 (7,8)	28 (31,1)	13 (14,4)	33 (36,7)	9 (10,0)	90 (100,0)

1- Tamamen Katılıyorum 2- Katılıyorum 3- Kararsızım 4- Katılmıyorum 5- Hiç Katılmıyorum

Not: Parantez içindeki değerler oranı ifade etmektedir.

“Üniversiteye başlayınca arkadaşlarımla tanıştım. Arkadaşlarım çok iyiler ve onlara ne zaman ihtiyacım olursa yanımda oluyorlar. Hocalarımı da çok sevdim. Bölümü bitirdikten sonra Bilgisayar Mühendisliği okumayı düşünüyorum. Savaş bitince vatanıma dönmek istemiyorum. Çünkü buraya

alıştım. Umarım Suriye öncekinden daha iyi olur ve güvenlik geri döner.”(G 14).

İçinde bulunduğumuz bilgi çağında insan sermayesi, kalkınmanın en önemli katalizörüdür. Bu sebeple hem nitel hem de nicelik olarak eğitim seviyesinin yükseltilmesi gerekmektedir. Eğitim insanlara yeni fırsatlar sunarak, ekonomik ve sosyal refah seviyesinin artmasında önemli bir rol oynar. Küresel çapta rekabeti sağlamada eğitilmiş bireylerin üzerine önemli görevler düşmektedir. Bireylerin olaylara eleştirel bakması, yaratıcı becerilerin oluşması yine eğitim yoluyla sağlanmaktadır (Bayraktaroğlu ve Mustafayeva, 284). 2011 yılında kriz çıkıncaya kadar Suriye gençleri Orta Doğu bölgesinde en eğitilmiş olanları arasında yer almaktaydı. Yıllarca süren çatışmaların yol açtığı ekonomik ve sosyal çöküş, Suriyeli nüfusun ülke içinde ve Suriye sınırları dışında yer değiştirmesi, eğitim alanında büyük kayıplara yol açmıştır. Dahası Suriye’de her beş okuldan biri, çoğunlukla ordu kışlası olarak yeniden düzenlenmiş veya atılan bombalardan tahrip edilmiş/yıkılmıştır. Suriye sınırlarının içinde ve dışında 2 milyondan fazla çocuk okul dışında ve okulu bırakma riski altında bulunmaktadır (Al Hessian, 2016:2). Mobil haldeki Suriyelilerin eğitimi uluslararası toplum için önemli bir sorun teşkil etmektedir. Eğitim açısından “kayıp nesil” ihtimaliyle karşı karşıya olan Suriyelilerin eğitim ihtiyacını karşılamak için uluslararası toplumun ortak bir çaba içinde olması gerekmektedir.

Suriye’de krizin uzun sürmesi sonucu Suriyeli gençler ev sahibi ülkelerde Yüksek Öğretime erişimin önündeki engellerle karşı karşıya kalmaktadır. Suriyeli gençlerin eğitiminin kesintiye uğraması, hem ev sahibi ülkelerde hem de savaş sonrasında Suriye’ye döndüklerinde finansal durum ve yaşam kalitesi açısından büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Eğitimsiz “kayıp nesil”, savaş sonrası Suriye’deki ekonomik, politik, eğitim ve sağlık alt yapılarını yeniden inşa etmek için yeterli donanımdan yoksun olacaktır (El-Ghali vd., 2017: 4). Dünyadaki en büyük Suriyeli mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmanın yüksek ekonomik ve sosyal maliyetlerine rağmen Türkiye, sınırları içindeki tüm Suriyeli çocuklara eğitim hakkını yaygınlaştırma konusunda güçlü bir liderlik göstermiştir. Türk Hükümeti, uluslararası toplumla daha fazla finansal destek ve işbirliği ile eğitime erişimin artırılmasının temelini oluşturan bir dizi önemli politika, yönetim ve programlama taahhüdünde bulunmuştur. Türkiye, Suriyelilere yönelik eğitimi daha iyi bir gelecek için fırsat olarak görmekte ve Suriye’nin yeniden yapılandırılmasında Suriyeli gençlerin katkıda bulunacağı düşüncesiyle, Suriyeli öğrencilere eğitim hizmetlerini en iyi şekilde vermektedir (Jalbout, 2015: 6). Türkiye’de yüksek eğitim sistemine dahil edilen Suriyeli bireyler, Suriye’de yaşanan iç savaşın sona ermesi durumunda konak ülkeden aldıkları eğitimi kendi ülkeleri yararına kullanabilecek, nitelikli kişiler olarak ülkelerinin kalkınmasında, gelişmesinde ve ilerlemesinde büyük katkıda bulunacaklardır.

Sonuç ve Öneriler

Ankete katılan öğrencilerin yaşadıkları problemler değerlendirildiğinde en çok dil öğrenmede problem yaşadıkları görülmektedir. Bununla birlikte karşılaştıkları en büyük ikinci problem ise maddi olarak sıkıntı çekmeleridir. Maddi olarak imkânları kısıtlı olan ve burs almayan öğrencilerin bir kısmı okul saatleri dışında part-time işlerde çalışarak harçlıklarını kazanmaktadır.

Savaşın, Suriyeli öğrencilerin psikolojilerinde yarattığı derin etki, maddi açıdan zorluklar içinde bulunmaları, bütün birikimlerini savaşta kaybetmeleri göç sürecini yaşayan sığınmacılar için oldukça zorlayıcı olmuştur. Savaşın psikolojileri üzerinde meydana getirdiği olumsuz etkiyi öğrenciler, sağlık kurumlarından, aile ve arkadaşlarından destek alarak, üniversitedeki aktivitelere rahatça katılarak azaltmaya çalışmaktadırlar. Bu bağlamda derin psikolojik sorunlar yaşayan öğrenciler Sağlık kuruluşlarının ve Üniversitenin Mediko-Sosyal biriminde görevli psikologlara yönlendirilmelidir.

Kendi kültürlerine ait örf ve adetler Türk gelenek ve görenekleriyle benzer özellik gösterdiğinden Suriyeli öğrenciler uyum konusunda sorun yaşamamışlardır. Bunun yanında bu öğrenciler Türk kültüründen etkilenmiş ve Türk kültürünün yaşam tarzını da benimsemişlerdir.

Suriyeli öğrencilerin de kendi kültürlerini tanıtmalarına ortam hazırlanarak Türk öğrencilerin farklı kültürleri tanınmasına olanak sağlanmalıdır.

Suriyeli öğrenciler, yaşadıkları çevrede her türlü imkânın bulunması, çevrelerinden memnun olmaları sonucu yaşadıkları mekânlara kolay adapte olmuşlardır. Ayrıca Türk arkadaşlarından her türlü yardımı alabilmekte, onlarla okul dışı sosyal aktivitelere katılabilmekte ve sağlıklı ilişki kurabilmektedirler.

Sosyal yaşamlarında herhangi bir sorunla karşılaşmamaları Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları mekâna karşı olumlu duygu beslemelerine katkı sunmuştur. Üniversite, yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği yaparak, Suriyeli öğrencilere kentin tarihi ve kültürünü tanıttacak faaliyetler, dini bayram ve kandillerde iki toplumu bir araya getirecek şenlikler düzenlenmelidir. Böylece Suriyeli öğrencilerin/toplumun mekâna karşı aidiyet duygusu geliştirilmelidir.

Türkiye'de kalmayı düşünen Suriyeli üniversite öğrencileri aldıkları üniversite eğitimi doğrultusunda meslek edinmeyi amaçlamakta ayrıca gerekli şartları sağladıkları takdirde Türk vatandaşlığına geçmeyi düşünmektedirler. Bazı öğrenciler Türkiye'de kendi alanlarıyla ilgili akademik hayata yönelik planlar da yapmaktadırlar.

Türkiye'de farklı illerde Üniversite eğitimi alan Suriyeli gençlerin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere yerel öğrencilerle birlikte katılmaları, onlarla sürekli iletişim halinde olmaları, her iki ülke kültürünün kaynaşması ve savaşın bitiminde Suriye'nin savaş sonrası yapılanmasında Türkiye'de eğitim alan Suriyeli öğrencilerle birlikte Türk öğrencilerin de etkili olması yönünde katkı sağlayacaktır.

Derse giren üniversite öğretim elemanları özellikle Suriyeli öğrencilere üniversitenin sosyal ve kültürel imkanlarından bahsetmeli ve onları yönlendirmelidir. Suriyeli ve Türk öğrencilerin beraber bu ortamlarda zaman geçirerek kaynaşmaları/sosyalleşmeleri sağlanmalıdır.

Türkçe'nin entegrasyon dili olarak öğretilmesi, üniversitede dil eğitimi programlarının eğitim- öğretim sürecine yayılması ve süreklilik arz etmesi, Suriyeli öğrencilerin dil öğrenimi, dili kullanma ve geliştirme becerisini arttıracaktır. Türkçeyi daha kolay ve hızlı öğrenebilmeleri için Türk-Suriyeli üniversite öğrencilerinin kaynaşacakları kültürel geziler ve çeşitli etkinlikler sayısı artırılmalıdır.

Üniversitede verilen Türkçe hazırlık derslerine ek olarak çeşitli faaliyetlerle Türk ve Suriyeli öğrenciler bir araya getirilerek Türkçe konuşma pratikleri yapılarak dil konusunda yaşanan sorunlar azaltılabilir. Dil öğrenimi en etkili biçimde sosyal ortamda dili kullanarak gerçekleşeceğinden öğrenciler için sosyal etkileşim ve paylaşım alanları oluşturacak projeler geliştirilmelidir.

Kaynakça

- Akpınar, T. (2017). "Türkiye'deki Suriyeli Mülteci Çocukların ve Kadınların Sosyal Politika Bağlamında Yaşadıkları Sorunlar", *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 03 (03): 16-29.
- Al Hessian, M. (2016). Understanding The Syrian Educational System in a Context of Crisis?, *Vienna Institute of Demography Austrian Academy of Sciences*, 1-45.
- Al-Shagran, H., Khasawneh, O.M., Ahmed, A. K., Jarrah, A. M. (2015). Post-Traumatic Stress Disorder of Syrian Refugees in Jordan, *International Journal of Liberal Arts and Social Science*, 3 (3): 36-48.
- Aslanoğlu, R. A. (1998). *Kent Kimlik ve Küreselleşme*, Bursa: Ezgi Kitapevi.
- Bal, H. (2015). *Kent Sosyolojisi*, İstanbul: Sentez Yayıncılık.
- Bayraktaroğlu, S. Mustafayeva, L. (2010). "Türk Yüksek Öğretim Sistemi ve Türk Dünyası İlişkiler: Sakarya Üniversitesi'nde Eğitim Gören Yabancı Uyruklu Öğrenciler Örneği", *Journal Of Azerbaijani Studies*, 284-292.

- Bijak, J. (2011). *Forecasting International Migration In Europe: A Bayesian View*, The Springer Series On Demographic Methods And Population Analysis, Southampton, UK.
- Chambers, I. (2014). *Göç, Kültür ve Kimlik*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Çağlayan, S. (2006). “Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17: 67-91.
- El-Ghali, H. A., Ali, A., Ghalayini, N. (2017). *Higher Education and Syrian Refugee Students: The Case of Iraq Policies, Practices, and Perspectives*, *Issam Fares Institute for Public Policy and International Affairs*, Research Report.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Harunoğulları, M. (2016). Suriyeli Sığınmacıların Kilis Şehrindeki Mekânsal, Kültürel ve Ekonomik Etkileri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (45): 373-396.
- Jalbout, M. (2015). Partnering for a Better Future: Ensuring Educational Opportunity for All Syrian Refugee Children and Youth in Turkey, *Theirworld All Rights Reserved The Global Business Coalition for Education*, pp. 1-35.
- Keeley, B. (2009). *International Migration: The Human Face Of Globalisation*, ISBN 978-92-64-047280 © Oecd 2009, ss.1-7, www.Oecd.Org/Insights
- Koçak, Y. Terzi, E. (2012). “Türkiye’de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri”, *Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(3): 163-184.
- Özyürek, R. (2009). Türk Devlet ve Topluluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 4 (3): 1819-1862.
- Seydi, R. (2014). Türkiye’nin Suriyeli Sığınmacıların Eğitim Sorununun Çözümüne Yönelik İzlediği Politikalar, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31: 267-305.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, (2018). *Göç İstatistikleri*, www.goc.gov.tr (Erişim Tarihi. 09.01.2019).
- Tanrikulu, F. (2018). “Suriye Krizi Sonrası Türkiye’deki Sığınmacıların ve Göçmenlerin Eğitimi: Geçmiş, Bugün ve Gelecek Perspektifleri”, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (3), 2585-2604.
- Taştan, C. Haklı, S. Z. Osmanoğlu, E. (2017). *Suriyeli Sığınmacılara Dair Tehdit Algısı: Önyargular ve Gerçekler*, Polis Akademisi Yayınları: 29, Rapor No: 9.
- Tuzcu, A. Bademli, K. (2014). Göçün Psikososyal Boyutu. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6 (1): 56-66.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2002). *Beşeri Coğrafya (İnsan, Kültür, Mekân)*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Türk, E., (2019). “Türk Basınında Suriyeli Göçmenlere İlişkin Haberlere Yapılan Yorumların İncelenmesi”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (1), 17-30.
- ÜAK (Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı). (2016). *Türkiye’de Yükseköğretim ve Uluslararasılaşma: Mevcut Durum ve Diğer Ülkelerle Karşılaştırma*, Analiz, Nisan 2016, Sayı: 2.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 9 (2): 1685-1704.

YÖK. (2018). *Yüksek Öğretim Kurulu İstatistik Verileri*, <https://istatistik.yok.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 10.01.2019).

EK: Araştırmada Kullanılan Görüşme Formu

Araştırma Sorusu

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nde öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin aldıkları eğitime, sosyal ve kültürel ilişkilerine, ekonomik durumlarına ve geleceğe yönelik planlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Üniversite:

Görüşmeci:

Tarih ve Saat:

GİRİŞ

Merhaba, ben ,Öğretim Üyesiyim. Üniversitemizde öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin durumunun tespitine yönelik görüşmek istiyorum. Bu görüşmede amacım, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nde 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında öğrenim gören Suriye uyruklu öğrencilerin aldıkları eğitime, sosyal ve kültürel ilişkilerine, ekonomik durumlarına ve geleceğe yönelik planlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir.

- Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacının dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçları yazılırken görüşülen bireylerin isimleri kesinlikle bilimsel çalışmada yer almayacaktır.
- Görüşmeye katılma sizin isteğinize bağlıdır.
- Görüşmeye başlamadan önce söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce veya sormak istediğiniz bir sorunuz var mı?
- İzninizle sorulara başlamak istiyorum.

GÖRÜŞME SORULARI

- Yaşınız, bölümünüz, sınıfınız ve Suriye'den geldiğiniz yeri söyler misiniz?
- Göç sürecinde yaşadıklarınızı bize anlatır mısınız?
- Birey olarak yaşadığınız sorunların neler olduğunu söyler misiniz?
- Sorunlarınızla nasıl baş ediyorsunuz?
- Yaşadığınız çevreye uyum sağlayabildiniz mi?
- Türk arkadaşlarınızla iletişiminiz nasıl?
- Türk kültürü hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Savaş bitince ülkenize dönmeyi düşünür müsünüz?

Görüşmeye katıldığınız ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.